Provtagningsanvisning Tryptas, P- Instruktion - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

Titel: Provtagningsanvisning Tryptas, P-	**Dokumentkategori:** Instruktion	**Omfattning:** Hälso- och sjukvård Region Gävleborg
Dokumentägare: Vårdenhetschef KKTM Gävle	**Dokumentansvarig:** Kvalitetssamordnare KKL	**Beslutsinstans:** Vårdenhetschef KKTM Gävle
Diarienummer: Ej tillämpligt		**Datum för översyn:** Se giltigt t.o.m.

P - Tryptas

Remiss	Beställning via Cosmic eller LabPortalen. Sökväg Cosmic: Kemi → Allergi, överkänslighet. Alt. hittas via sökfunktionen. Reservrutin: Pappersremiss (Remiss 3 Serologi, Laboratoriemedicin Region Gävleborg)
Provtagning	Rör med separationsgel, 5 mL (gul propp). Minsta volym 1 mL. Kan tas kapillärt. För kapillärprov krävs minst 300 µL blod i mikrotainerrör. Provet bör tas inom 15 minuter till 3 timmar efter att den anafylaktiska reaktionen har startat. Rekommendationen är att ta ett uppföljningsprov minst 24 timmar efter reaktion för att lättare jämföra nivån av tryptas under det akuta skedet med basalnivån.
Förvaring/transport	Centrifugera provet inom 4 timmar från provtagning. Centrifugerat prov hållbart en vecka i kylskåp. Häll av och frys prov i -20ºC vid längre förvaring. Frysta prover skickas frysta. Förvaring i rumstemperatur rekommenderas inte. För transportändamål kan proverna dock förvaras i rumstemperatur i upp till 48 timmar.
Analyserande laboratorium	Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Gävle
Referensintervall	<11,4 µg/L
Svarstid	Utförs helgfri måndag–fredag. Analysen utförs 2 ggr/vecka.
Ackrediterad	Ja
Efterbeställning	Kan i undantagsfall efterbeställas inom en vecka.
Patientinformation	Ej tillämpligt
Biobanksprov	Nej

Kommentarer/övrig upplysning	Kontrollprov bör tas efter 24 timmar.
Medicinsk bakgrund/indikation	Vid misstanke om anafylaxi eller mastcellssjukdomar (systemisk mastocytos, mastcellsaktiveringssyndrom). Tryptas är det mest förekommande proteinet i mastcellerna. Vid IgE medierade allergiska reaktioner aktiveras mastcellerna och inflammatoriska mediatorer frigörs inklusive tryptas och används därför som en markör för mastcellsaktivering. När en allergisk anafylaktisk chock startar ökar tryptasnivån redan efter cirka 15 minuter och den maximala tryptasnivån peakar efter cirka 1-2 timmar. Reaktionen avtar och tryptasnivån sjunker efter cirka 3 timmar. Det har dock noterats att under vissa omfattande frisättningar har det varit förhöjda halter som har dröjt sig kvar under flertalet timmar. <u>För kännedom:</u> • Vid födoämnesutlöst anafylaktiskt tillstånd brukar tryptas-nivån sällan vara förhöjd. • Det är möjligt att särskilja anafylaktisk chock från andra chocktillstånd (septisk, kardiogen och vagal chock). • Diagnostik av systemisk mastocytos. • Går att ta post mortem, upp till 3 dygn efter dödsfall, tas från lårven. Höga halter tryptas kan innebära förhöjda riskfaktorer vad gäller besvärliga reaktioner. Vid misstanke för en allergisk anafylaktisk reaktion orsakad av nedanstående, bör ett tryptas prov tas. ➢ Insektsallergi ➢ Biverkningar under specificerad immunterapi med bi/geting-allergen Höga halter av tryptas uppträder också vid vissa hematologiska sjukdomar som till exempel akut eller kronisk leukemi, hypereosinofilt syndrom och myelo-dysplastiskt syndrom.

Kommunikation och implementering

Dokumentet finns publicerat på samlad sida för provtagningsanvisningar på Samverkanswebben (Provtagningsanvisningar - Region Gävleborg).

Medverkande och granskare

Dokumentet är framtaget i samarbete med och granskat av metodansvarig och medicinskt ansvarig för metoden.

Aktuell revision av dokumentet har granskats av metodansvarig och medicinskt ansvarig för metoden.

Senaste revideringar

Datum	Revisionsnr	Ändring
2025-12-02	1	Nytt dokument anpassat utifrån uppdaterad dokumentstyrning, ersätter dok 09-590744 som arkiveras. Förtydligat under hållbarhet och transport samt efterbeställning.
2026-09-16	2	Uppdaterat under Svarstid att analysen utförs 2 ggr/vecka (tidigare 1 gång/vecka).